

SMO ZA SVOBODNO IZRAŽANJE VEROIZPOVEDI IN NARODNOSTNE PRIPADNOSTI.

SMO ZA SVOBODNO IZRAŽANJE LASTNE IDENTITETE.

SMO ZA DEMOKRACIJO IN PLURALIZEM.

SMO PROTI RAZVRŠČANJU DRŽAVLJANOV.

V Državnem zboru Republike Slovenije je prav v teh dneh v obravnavi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o prijavi prebivališča: <https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/izbranaSejaDt?mandat=VIII&seja=54%20020.%20Redna&eklop=tocke>.

Poslanska skupina Slovenske nacionalne stranke (SNS) je 4. februarja letos na seji Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo predstavila spremembo osnutka zakona, ki so jo člani omenjenega odbora podprli s široko večino.

Predlog besedila se nanaša na spremembo 7. člena zgoraj navedenega zakona in predvideva, da je posameznik med postopkom prijave prebivališča dolžan pred uradno osebo navesti tudi osebne podatke o svoji **narodnostni pripadnosti (t.j. etnični pripadnosti, ki je fakultativna), veroizpovedi (ki je fakultativna) in maternem jeziku.**

Za tem ko je Odbor za notranje zadeve takšen predlog podprl s prepričljivo večino, vse kaže, da je pot do njegove potrditve v Državnem zboru na široko odprta.

Opozoriti želimo na nevarnost, ki jo predstavlja razkrivanje takšnih podatkov, saj gre pri tem za grobo poseganje v zasebno in družinsko sfero državljanov. Le-ti bi se namreč med birokratskim postopkom prijave prebivališča znašli v položaju, ko bi morali navesti tudi svojo narodnostno, jezikovno in versko pripadnosti. Gre za podatke, ki s pravnega vidika s samim prebivališčem nimajo nič skupnega. Po drugi strani pa bi se takšni podatki za tem, ko bi bili zbrani, trajno hranili v Centralnem registru prebivalstva, s čimer bi prihajalo do dobesednega razvrščanja prebivalstva glede na materni jezik, veroizpoved in narodnost, kar je odločno v nasprotju s sodobnimi demokratičnimi evropskimi načeli.

S tem bi prišlo do dobesednega razvrščanja državljanov glede na etnično, narodnostno, versko in jezikovno pripadnost. Takšne prakse so bile opuščene že med popisom prebivalstva leta 2011, ko je bilo odpravljeno ugotavljanje narodnostne pripadnosti. Zakonodajalec je tedaj pravilno sklepal, da razvrščanje oziroma etnično preštevanje nista skladna s pravno državo, usmerjeno k zaščiti in varovanju pravic vseh svojih državljanek in državljanov, neglede na njihovo raso, veroizpoved, prepričanje, etnično pripadnost, jezik in podobno. Tudi v danem primeru torej ni nikakršne podlage, ki bi upravičevala zbiranje tovrstnih podatkov. Takšno ravnanje ne bi v nobenem smislu predstavljalo izpolnjevanja določenih birokratskih oziroma upravnih nalog s strani državnih organov ter ne bi zagotavljalo državljanom nobenih dodatnih pravic.

Prav tako je potrebno opozoriti, da se predlagatelj spremembe zakona v svoji pisni utemeljitvi sklicuje tudi na avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost v Republiki Sloveniji. To počne, ker poskuša s tem ubraniti legitimnost predlaganega razvrščanja in se ob tem lažno sklicuje na domnevno potrebo po zagotavljanju pridobljenih pravic omenjenih narodnih skupnosti v prihodnje - češ, njuni statistični podatki bi se shranjevali z namenom zagotavljanja zaščite narodnih skupnosti na ustrezen način. Pri tem gre za poskus vpeljave drugačnega sistema na področju pravnega priznavanja pravic avtohtonih narodnih skupnosti, saj bi se za priznavanje njihovih pravic po novem vpeljalo načelo številčnosti.

Nič ni bolj zgrešenega: dobro se zavedamo, da Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije zagotavlja italijanski in madžarski narodni skupnosti in njunim pripadnikom vse pravice, določene z ustavo in veljavnimi mednarodnimi sporazumi. Poleg tega je v ustavi (v 64. členu) izrecno zapisano, da so pravice obeh narodnih skupnosti ter njunih pripadnikov zagotovljene ne glede na število pripadnikov te skupnosti. Preštevanje pripadnikov narodnih skupnosti je neustavno, nepotrebno, odvečno in vprašljivo ter očitno pogojeno z drugimi, bolj ali manj znanimi razlogi.

Predlog spremembe zakona je tako dejansko neke vrste ukana, je način za uvedbo razvrščanja državljanov na etnični, jezikovni in verski podlagi, kar bi bilo sicer z ostalimi osnutki zakona povsem neizvedljivo.

Preštevanje, ki bi temeljilo na diskriminacijski podlagi, kot je etnično-nacionalna, jezikovna in verska pripadnost, je tudi z zakonskega vidika v popolnem nasprotju s temeljnimi ustanovnimi akti Republike Slovenije in z njeno Temeljno ustavno listino. Prav v ustavi (v 14. členu) je namreč zapisano, da so vsi državljani Republike Slovenije pred zakonom enaki, brez razlik.

Predlagano razvrščanje je obenem tudi v nasprotju z evropsko zakonodajo: Splošna uredba o varstvu osebnih podatkov (GDPR) v 9. člen izrecno prepoveduje obdelavo osebnih podatkov, ki razkrivajo rasno ali etnično poreklo državljanov, prav tako je takšno razvrščanje v nasprotju s temeljnimi načeli Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic. Neutemeljenost takšnega pristopa potrjuje tudi dosedanja sodna praksa Sodišča v Strasbourgu (glej primer Sand in Marper proti Združenemu Kraljestvu), iz katere izhaja, da posameznikova etnična pripadnost spada v področje zasebne-družinske sfere in je kot osebni podatek podvržena najvišji zaščiti.

S sprejetjem novega Zakona o evidenci volilne pravice (Z EVP-2) leta 2013 je zakonodajalec predvidel trajno vodenje registra, v katerem je navedena narodnostna pripadnost članov italijanske, madžarske in romske skupnosti. Gre za trajno razvrstitev, shranjeno v elektronskem registru, s katerim upravlja in ga neposredno vodi Ministrstvo za notranje zadeve. Država od leta 2013 tako vodi podatkovno bazo državljanov, v kateri je navedena njihova pripadnost narodnim manjšinam, kar predstavlja občutljiv osebni podatek.

Sprejetje zgoraj navedenih zakonskih določb je bilo in je še vedno povsem v nasprotju z evropsko zakonodajo s področja varstva osebnih podatkov in s temeljnimi načeli varstva človekovih pravic. Spomnimo, da je bilo vodenje volilnih imenikov do

tedaj v pristojnosti občinskih samoupravnih skupnosti italijanske in madžarske narodnosti, kar je bilo povsem v skladu z ustavno določbo, ki predvideva, da država na predlog samoupravnih skupnosti le-te lahko pooblasti za opravljanje določenih nalog iz državne pristojnosti.

Podatki o pripadnosti narodnim skupnostim bi se morali shranjevali izključno in samo za to, da bi se pripadnikom takšnih skupnosti omogočilo izvajati pravico do volitev svojih predstavnikov. Takšni sezname bi se morali hraniti in voditi neposredno pri ustanovah manjšinskih narodnih skupnosti v skladu s strogimi pravili vodenja in hranjenja, brez vsakršne možnosti morebitne zlorabe, ne pa s strani državnih organov. Podatki o narodnosti pripadnosti bi se tako uporabljali zgolj za pripravo posebnih volilnih imenikov, ki bi bili za tem, na štiri leta, podvrženi uničenju.

Trajno razvrščanje na nacionalni, verski ali etični podlagi je nevarno in škoduje temeljnim ustavnim pravicam državljanov. Iz tega razloga se je potrebno odločno upreti vsem poskusom grobega poseganja v svobodo izražanja in izbire državljanov, saj gre za uvajanje avtoritarnih pravnih regresij, ki so v nasprotju s Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, z evropsko in mednarodno zakonodajo, z načeli spoštovanja različnosti in seveda s splošno zdravo pametjo.

V Kopru, 22. februarja 2021

Clio Diabatè

Katja Pegan

Irena Urbič

Alan Medveš

Graziella Ponis

Anna Francesconi

Sandro Vincoletto

Alessandra Argenti Tremul

Ondina Gregorich Diabatè

Aurelio Juri

Mauro Forlani

Milena Ugrin Čalija

Maurizio Tremul

Dario Ugrin

Leonard Baričević
Ana Ugrin
Jadran Čalija
Marco Sau
Biserka Forlani
Luka Juri
Tilli Černeka
Flavio Forlani
Božena Ambrozius
Marko Gregorič
Barbara Verdnik
Amina Dudine
Anja Gregorich
Vito Gregorich
Nevenka Čehovin
Alberta Ostan
Giorgio Dudine
Barbara Dobrila
Franco Juri
Barbara Gogala
Boža Černe
Darja Vuga
Dasya Bordon
Franc Malečkar
Ingrid Cunja Kocbek
dr. Iztok Ostan
Fabio Forlani
Jadranka Šturm Kocjan
Jasna Čebtron
Ljuba Miljušević

Ljubica Babovič
Maja Bavdaž Gross
Majda Gregorič
Robert Skok
dr. Vesna Mikolič
Boris Čuk
Borut Logar
Drago Mislej Mef
dr. Joachim Gross
Marjeta Mlakar
Sonja Logar
Egidio Krajcar
Alessandra Božič
Fiorenzo Dassena
Enzo Scotto di Minico
Dario Degrassi
Tjaša Krajcar
Onorina Rušnjak
Uroš Šorgo
Nastja Gregorič
Dušan Ambrož